EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2024.9.30.
COM(2024) 406 final

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK

Első jelentés az Északi-tengerre és a nyugati vizekre vonatkozó többéves tervek végrehajtásáról és az ezen állományok halászatáról, valamint az ezen többéves tervek és a mélytengeri állományokhoz való hozzáférésről szóló rendelet által a Bizottság részére adott felhatalmazásról

{SWD(2024) 218 final}

Tartalomjegyzék

1. Vezetői összefoglaló 2
2. Bevezetés 4
3. Fejlemények az érintett területeken 5
   3.1. A 2019 és 2020 óta meghatározott halászati lehetőségek 6
      3.1.1. Korlátozások 13
   3.2. Az északkelet-atlanti part menti államokkal, és különösen az Egyesült Királysággal és Norvégiával közösen kezelt állományok a vegyes halászatban 15
   3.3. Az Északi-tengeren és a nyugati vizeken folytatott vegyes halászattal kapcsolatos tények 16
      3.3.1. Kattegat 16
      3.3.2. Kelta-tengeri példák 17
   3.4. A Bíróság C-330/22. sz. ügyben hozott ítélete 19
4. Ökoszisztéma-alapú megközelítés 19
5. Kirakodási kötelezettség 20
6. Regionális együttműködés 21
7. Társadalmi-gazdasági fejlemények 21
   7.1. Északi-tenger 22
   7.2. Északnyugati vizek (NWW) 22
   7.3. Délnyugati vizek (SWW) 22
8. Az Északi-tengerre és a nyugati vizekre vonatkozó többéves tervek és a mélytengeri állományokhoz való hozzáférésről szóló rendelet által a Bizottság részére adott felhatalmazások 22
9. Rövidítések 24

1. VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

Az Északi-tengerre és a nyugati vizekre vonatkozó többéves tervek, valamint az (EU) 2018/973 és az (EU) 2019/472 európai parlamenti és tanácsi rendelet[1] végrehajtása hozzájárult a halászati terhelés csökkenéséhez.

A többéves tervek **hasznos eszközt jelentenek a közös halászati politika (KHP)**[2] **végrehajtásához**, különösen a halászati lehetőségek meghatározásához. A tervek szabályokat állapítanak meg a regionális szempontokhoz igazított halászati gazdálkodásra vonatkozóan. Az adatgazdag (vagy maximális fenntartható hozam – MFH szerinti) értékeléssel rendelkező halállományokat illetően a többéves állománygazdálkodási tervek megengedik a felső határértékek alkalmazását a teljes kifogható mennyiségek (TAC) megállapításakor, **rugalmasságot biztosítva az egészségesebb állományok** vonatkozásában. A többéves tervek **biztonsági hálót** hoznak létre azon állományok tekintetében, amelyek esetében a veszélyes minimumszintek alatti mennyiségű hal található a tengerekben.

A Bizottság úgy véli, hogy **a Tanács által olyan állományokra vonatkozóan hozott egyes határozatokat, amelyek esetében a Tanácsnak csökkentenie kellett a teljes kifogható mennyiségeket és további korrekciós intézkedéseket kellett hoznia,** a többéves tervek által létrehozott, **a biztonsági hálót és a rugalmassági mechanizmusokat ötvöző** keret tette lehetővé. Többéves terv hiányában a Tanács nehezen tudott volna megállapodni a gyenge állományok helyreállítására irányuló korrekciós intézkedésekről, és a teljes kifogható mennyiségek nagy valószínűséggel magasabb szinten lettek volna meghatározva. A többéves terveknek köszönhetően ma minden halászati tevékenység irányítása az MFH-val összhangban történik, illetve olyan intézkedések bevezetésére kerül sor, amelyek arra irányulnak, hogy a halászati tevékenységeket ismét összhangba hozzák az MFH-val. A halászati ágazat és a kapcsolódó ágazatok hosszú távú nyereségességének kizárólagos alapját az egészséges állományok képezhetik. A többéves tervek rugalmasságot biztosítottak az egészségesebb állományok vonatkozásában azáltal, hogy bizonyos feltételek mellett lehetővé tették a felső F_{MFH}-tartomány alkalmazását.

A Bizottság azt a következtetést vonja le, hogy **a többéves tervek stabil, hosszú távú eszközt biztosítanak a közös halászati politika** északi-tengeri és nyugati vizeken történő **végrehajtásához**, mivel **kisebb bizonytalansággal járnak a teljes kifogható mennyiségek**

[1] Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/973 rendelete (2018. július 4.) az Északi-tenger tengerfenéken élő állományaira és azok halászatára vonatkozó többéves terv létrehozásáról, a kirakodási kötelezettség Északi-tengeren történő végrehajtásának részletes meghatározásáról, valamint a 676/2007/EK és az 1342/2008/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 179., 2018.7.16., 1. o.).

Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/472 rendelete (2019. március 19.) a nyugati vizekben és a szomszédos vizekben halászott állományokra és az ezen állományok halászatára vonatkozó többéves terv létrehozásáról, az (EU) 2016/1139 és az (EU) 2018/973 rendelet módosításáról, valamint a 811/2004/EK, a 2166/2005/EK, a 388/2006/EK, az 509/2007/EK és az 1300/2008/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 83., 2019.3.25., 1. o.).

[2] Az Európai Parlament és a Tanács 1380/2013/EU rendelete (2013. december 11.) a közös halászati politikáról, az 1954/2003/EK és az 1224/2009/EK tanácsi rendelet módosításáról, valamint a 2371/2002/EK és a 639/2004/EK tanácsi rendelet és a 2004/585/EK tanácsi határozat hatályon kívül helyezéséről (HL L 354., 2013.12.28., 22. o.).

megállapítása során, biztosítják a **nyomás alatt álló állományokra vonatkozó korrekciós intézkedések** elfogadását (többek között halászati tilalom esetén), **átláthatóbbá teszik a teljes kifogható mennyiségek megállapításának folyamatát** az érdekelt felek és az uniós tagállamok számára, valamint lehetővé teszik a halászati ágazat számára, hogy jobban megtervezze halászati tevékenységeit.

2. BEVEZETÉS

Az Európai Parlament és a Tanács 2018-ban[3], illetve 2019-ben[4] elfogadta az Északi-tenger tengerfenéken élő állományaira, illetve a nyugati vizek tengerfenékéken élő és mélytengeri állományaira vonatkozó többéves terveket. Ez a jelentés az első áttekintés az állományok és az ezen állományok halászata terén elért eredményekről. A jelentés kiterjed az Északi-tengerre vonatkozó többéves terv 16. cikke, a nyugati vizekre vonatkozó többéves terv 18. cikke és a mélytengeri állományokhoz való hozzáférésről szóló rendelet[5] 17. cikke által a Bizottság részére adott felhatalmazással kapcsolatos jelentéstételi kötelezettségre is.

A többéves tervek általános célja a közös halászati politikáról szóló 1380/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (a továbbiakban: a közös halászati politikáról szóló alaprendelet)[6] célkitűzéseinek elérése, és különösen a halászok gazdasági bázisának javítása jövedelmük és vállalataik fellendítése érdekében. A többéves tervek hozzájárulnak annak biztosításához, hogy a halászat folytatódhasson, és a halállományok a maximális fenntartható hozamot (MFH) biztosító szint felett maradjanak. A többéves tervek továbbá a nem szándékos fogások csökkentése révén hozzájárulnak a visszadobás gyakorlatának felszámolásához és lehetővé teszik a halászati gazdálkodás ökoszisztéma-alapú megközelítését. A többéves tervek a fekete abroncshalra, a gránátoshalra, a farkassügérre, a közönséges tőkehalra, a rombuszhalakra, az ördöghalfélékre, a foltos tőkehalra, a vékonybajszú tőkehalra, a szürke tőkehalra, a kék menyhalra, a norvég homárra, a nagyszemű vörösdurbincsra, a sima lepényhalra, a sávos tőkehalra, a közönséges nyelvhalra, a fekete tőkehalra és a norvég garnélára vonatkoznak. A többéves tervek a rendelkezésre álló legjobb tudományos szakvélemények alapján meghatározzák a halászati mortalitás célértékét felső és alsó F_{MFH}-tartományokkal[7], amelyek összhangban vannak az MFH elérésével. A többéves tervek

[3] Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/973 rendelete (2018. július 4.) az Északi-tenger tengerfenéken élő állományaira és azok halászatára vonatkozó többéves terv létrehozásáról, a kirakodási kötelezettség Északi-tengeren történő végrehajtásának részletes meghatározásáról, valamint a 676/2007/EK és az 1342/2008/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 179., 2018.7.16., 1. o.).

[4] Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/472 rendelete (2019. március 19.) a nyugati vizekben és a szomszédos vizekben halászott állományokra és az ezen állományok halászatára vonatkozó többéves terv létrehozásáról, az (EU) 2016/1139 és az (EU) 2018/973 rendelet módosításáról, valamint a 811/2004/EK, a 2166/2005/EK, a 388/2006/EK, az 509/2007/EK és az 1300/2008/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 83., 2019.3.25., 1. o.).

[5] Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/2336 rendelete (2016. december 14.) a mélytengeri állományoknak az Atlanti-óceán északkeleti részén történő halászatára vonatkozó egyedi feltételek és az Atlanti-óceán északkeleti részének nemzetközi vizein folytatott halászatra vonatkozó rendelkezések megállapításáról, valamint a 2347/2002/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 354., 2016.12.23., 1. o.).

[6] Az Európai Parlament és a Tanács 1380/2013/EU rendelete (2013. december 11.) a közös halászati politikáról, az 1954/2003/EK és az 1224/2009/EK tanácsi rendelet módosításáról, valamint a 2371/2002/EK és a 639/2004/EK tanácsi rendelet és a 2004/585/EK tanácsi határozat hatályon kívül helyezéséről (HL L 354., 2013.12.28., 22. o.).

[7] „F_{MFH} tartomány”: a rendelkezésre álló legjobb tudományos szakvéleményben, különösen az ICES, vagy valamely hasonló, uniós vagy nemzetközi szinten elismert, független tudományos testület által megadott olyan értéktartomány, amelyben az adott tartományon belüli valamennyi halászati mortalitási szint maximális fenntartható hozamot (MFH) eredményez hosszú távon egy adott halászati gyakorlat esetén, a jelenlegi átlagos környezeti feltételek mellett anélkül, hogy jelentősen befolyásolná az érintett állomány szaporodási folyamatát. Úgy kell megállapítani, hogy hosszú távon az MFH-hoz képest legfeljebb 5 %-os hozamcsökkenést eredményezzen. Felső határa úgy kerül meghatározásra, hogy legfeljebb 5 % legyen annak valószínűsége, hogy az állomány a szaporodóképes állomány biomasszájára vonatkozó referenciapont határértéke (Blim) alá csökken, az (EU) 2019/472 rendelet 2. cikkének (2) bekezdésében és az (EU) 2018/973 rendelet 2. cikkének (1) bekezdésében meghatározottak szerint.

emellett arra is felhatalmazzák a Bizottságot, hogy felhatalmazáson alapuló jogi aktusokat fogadjon el a járulékos fogásokra, a kirakodási kötelezettség alóli mentességekre és a technikai intézkedésekre vonatkozóan.

A többéves terveket az Északi-tenger tengerfenéken élő állományai esetében először a 2019. január 1-jétől kezdődő halászati idényre, a nyugati vizek tengerfenéken élő és mélytengeri állományaira pedig a 2020. január 1-jétől kezdődő halászati idényre alkalmazták.
A 2020-ra vonatkozó halászati lehetőségek esetében a 78 teljes kifogható mennyiségből 62-t az F_{MFH}-nak[8] megfelelően határoztak meg. Ezért a Balti-tengeren, az Északi-tengeren és az Atlanti-óceánon kizárólag az EU által kezelt kirakodások több mint 99 %-a várhatóan fenntartható halászatból származott[9]. A többéves tervek keretében kezelt és az MFH- és az elővigyázatossági megközelítésen alapuló szakvéleményekkel összhangban meghatározott teljes kifogható mennyiségek száma 2019 és 2024 között tovább nőtt.

3. FEJLEMÉNYEK AZ ÉRINTETT TERÜLETEKEN

Ez az első jelentés a többéves tervek releváns területeinek végrehajtása kapcsán bekövetkezett fejleményeket mutatja be, és a következőkön alapul:

1. célzott konzultáció[10];

2. a Nemzetközi Tengerkutatási Tanács (ICES) legutóbbi szakvéleménye az Északi-tenger és a nyugati vizek érintett állományairól[11];

3. a Halászati Tudományos, Műszaki és Gazdasági Bizottság (HTMGB) legutóbbi tudományos értékelései a kirakodási kötelezettség végrehajtása érdekében a tagállamok által meghatározott intézkedésekről[12];

---

[8] Az „F_{MFH}” a becsült halászati mortalitás azon értéke, amely egy adott halászati gyakorlat esetén, a jelenlegi átlagos környezeti feltételek mellett MFH-t eredményez hosszú távon.

[9] A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak – Az uniós halászat fenntarthatóbbá tétele: az aktuális helyzet és a 2021-re vonatkozó iránymutatások (SWD(2020) 112 final), 2. o.

[10] A megkérdezett érdekelt felek az északi-tengeri tagállamok csoportja (Scheveningen csoport), az északnyugati vizekkel foglalkozó tagállami csoport, a délnyugati vizekkel foglalkozó tagállami csoport, az Északi-tengerrel foglalkozó tanácsadó testület, az északnyugati vizekkel foglalkozó tanácsadó testület, a délnyugati vizekkel foglalkozó tanácsadó testület, a nyílt tengeri állományokkal foglalkozó tanácsadó testület és a távolsági flottával foglalkozó tanácsadó testület, a Nemzetközi Tengerkutatási Tanács, amely azt válaszolta, hogy nem tud részt venni a felmérésben, a Halászati Tudományos, Műszaki és Gazdasági Bizottság, a nemzeti kapcsolattartók és a regionális koordinációs csoportok elnökei (adatgyűjtési keretrendszer), a Bizottság halászati és akvakultúra-ágazati szakértői csoportja, a halászati attasék, a tengervédelmi stratégiáról szóló keretirányelv szakértői és a tengeri szakértői csoport elnökei.

[11] Elérhető: https://www.ices.dk/advice/Pages/Latest-Advice.aspx.

[12] Scientific, Technical and Economic Committee for Fisheries (STECF) - Evaluation of joint recommendations on the landing obligation, technical measures, and conservation measures necessary for compliance with obligations under Union environmental legislation (Halászati Tudományos, Műszaki és Gazdasági Bizottság (HTMGB) – Az uniós környezetvédelmi jogszabályok szerinti kötelezettségeknek való megfeleléshez szükséges kirakodási kötelezettségre, technikai intézkedésekre és állományvédelmi intézkedésekre vonatkozó közös ajánlások értékelése) (HTMGB-24–04). Az Európai Unió Kiadóhivatala, Luxembourg, 2024, https://stecf.jrc.ec.europa.eu/documents/d/stecf/stecf_24-04_review-jrs-on-lo-tm-and-cm.

4. a technikai intézkedésekről szóló rendelet[13] végrehajtásáról szóló első és második jelentés[14]; valamint

5. a Bizottság birtokában lévő információk.

Célja, hogy következtetéseket vonjon le az Északi-tengerre és a nyugati vizekre vonatkozó többéves tervek végrehajtásának 5., illetve 4. évében.

A jelentés a 2019 és 2020 óta bekövetkezett fejleményekre összpontosít öt fő területen, nevezetesen:
i. halászati lehetőségek 2019 és 2020 óta; ii. a többéves tervek végrehajtása terén bekövetkezett fejlemények az EU és az Egyesült Királyság, az EU és Norvégia, valamint az EU, Norvégia és az Egyesült Királyság közötti konzultációk során; iii. az Északi-tengeren és a nyugati vizeken folytatott vegyes halászattal kapcsolatos megfontolások; valamint iv. társadalmi-gazdasági fejlemények/megfontolások.

A kirakodási kötelezettségre és a nem szándékos fogások minimalizálására, a halászati gazdálkodás ökoszisztéma-alapú megközelítésére és a regionalizációs politika keretében folytatott regionális együttműködésre vonatkozó információk a kísérő bizottsági szolgálati munkadokumentumban (SWD (2024) 218 final) találhatók.

3.1. A 2019 ÉS 2020 ÓTA MEGHATÁROZOTT HALÁSZATI LEHETŐSÉGEK

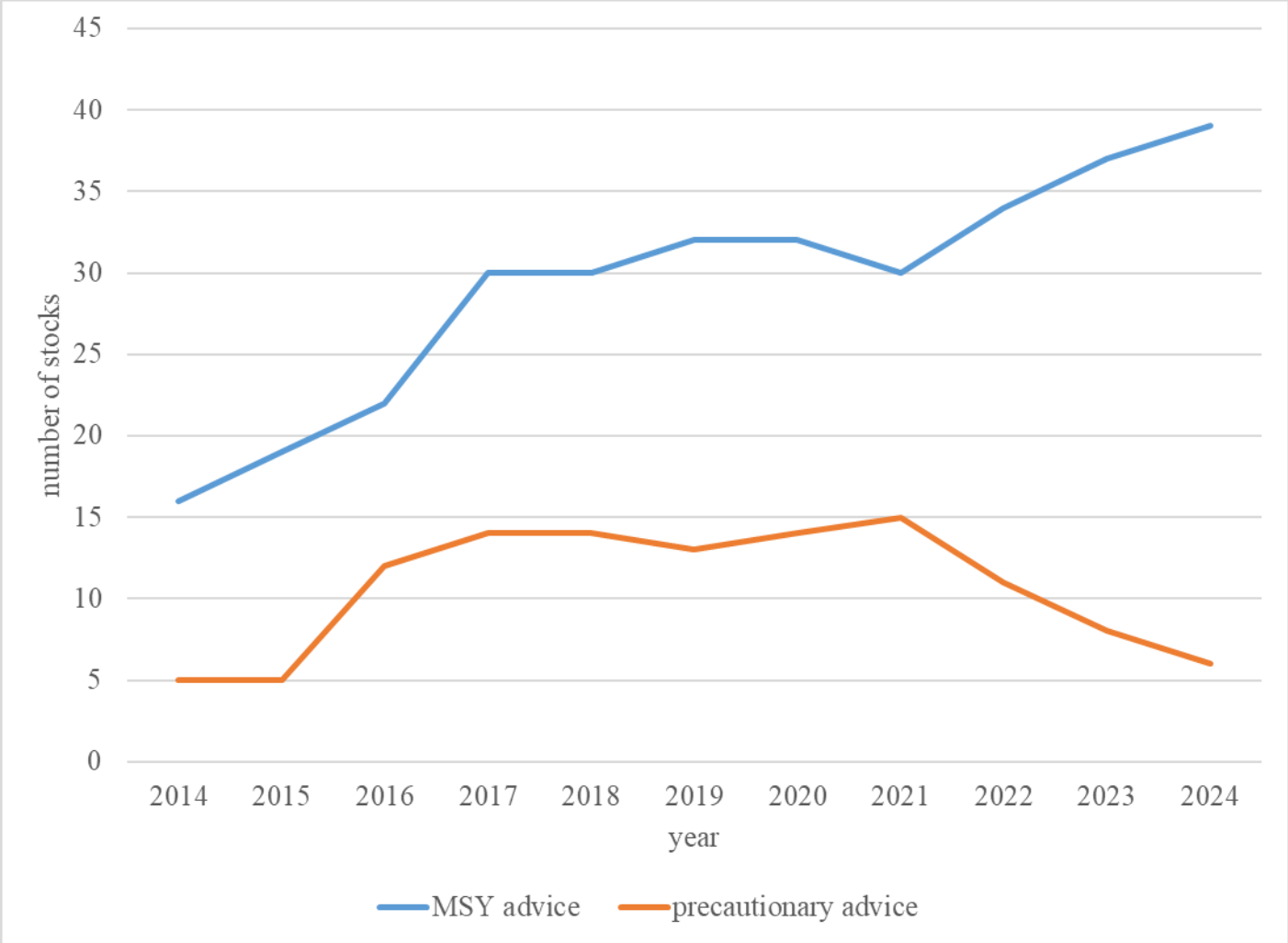
Ez a szakasz számos halállomány és halászat alakulását ismerteti. Az 1. és a 2. ábrán látható grafikonok azon, az Egyesült Királysággal közösen kezelt halállományok alakulását mutatják be, amelyeket az Egyesült Királyság EU-ból való 2020. január 31-i kilépése előtt kizárólag az EU kezelt. A grafikonok olyan állományokra is kiterjednek, amelyek kezelése Norvégiával közös. Az ICES-től az évek során kapott szakvélemények eltérőek voltak. Egyes állományok esetében, amelyek korábban „az elővigyázatossági megközelítésen alapuló szakvéleményt” kaptak, a Bizottság „MFH-szakvéleményt” kapott, míg más, korábban MFH-szakvéleményt kapott állományok esetében az ICES elővigyázatossági szakvéleményt adott ki. Az EU által egyedül kezelt állományok esetében 2020-ban Skagerrak és Kattegat területén, valamint az Északi-tengeren mindhárom halászati lehetőség az MFH szintjén került meghatározásra, csakúgy, mint 2024-ben.

[13] A Bizottság jelentése az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak. A technikai intézkedésekről szóló rendelet végrehajtása (az (EU) 2019/1241 rendelet 31. cikke) (COM/2021/583 final). A Bizottság jelentése az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak. A technikai intézkedésekről szóló rendelet végrehajtása (az (EU) 2019/1241 rendelet 31. cikke) (COM/2024/349 final).

[14] Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/1241 rendelete (2019. június 20.) a halászati erőforrások és a tengeri ökoszisztémák technikai intézkedések révén történő védelméről, az 1967/2006/EK és az 1224/2009/EK tanácsi rendelet, továbbá az 1380/2013/EU, az (EU) 2016/1139, az (EU) 2018/973, az (EU) 2019/472 és az (EU) 2019/1022 európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról, valamint a 894/97/EK, a 850/98/EK, a 2549/2000/EK, a 254/2002/EK, a 812/2004/EK és a 2187/2005/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 198., 2019.7.25., 105. o.).

2020-ban a nyugati vizeken mind az öt halászati lehetőséget, míg 2024-ben a tizenegyből tízet az MFH szintjén határoztak meg. Ez a növekedés a halászok és a tagállamok által a halállomány-gazdálkodás terén tett jelentős erőfeszítéseknek volt köszönhető.

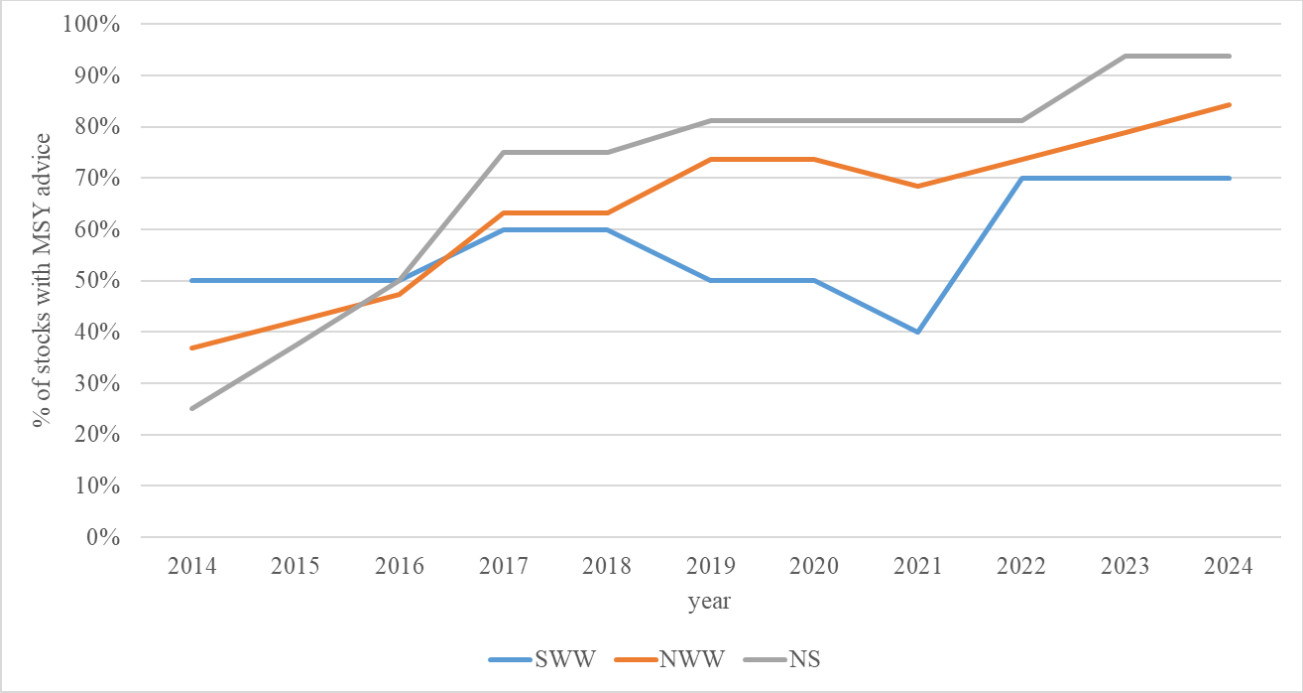
Az alábbi grafikon (1. ábra) a maximális fenntartható hozamra vonatkozó szakvéleményekkel rendelkező állományok növekedését mutatja, különösen 2020–2024-ben, a többéves tervek alkalmazásának kezdete óta.

1. ábra: az Északi-tengerre és a nyugati vizekre vonatkozó többéves tervek azon célállományainak száma, amelyek az alaprendelet alkalmazásának kezdete óta MFH-szakvéleményt és elővigyázatossági megközelítésen alapuló szakvéleményt kaptak (Forrás: az ICES-szakvéleményből származó adatok).

Az alábbi grafikon (2. ábra) azt mutatja, hogy az ICES az alaprendelet végrehajtása és két többéves terv végrehajtása óta egyre több MFH-szakvéleményt adott ki a délnyugati vizek, az északnyugati vizek és az Északi-tenger állományaira vonatkozóan. Ez a többéves tervek meglétének egyik pozitív hatása, mivel közös céllá vált a tudományos szakvélemények javítása, különösen a többéves tervek hatálya alá tartozó célállományok, de a járulékos fogások tekintetében is. Ez a javulás annak is köszönhető, hogy a halászok elkötelezték magukat amellett, hogy jobb adatokat szolgáltatnak a tudományos folyamathoz.

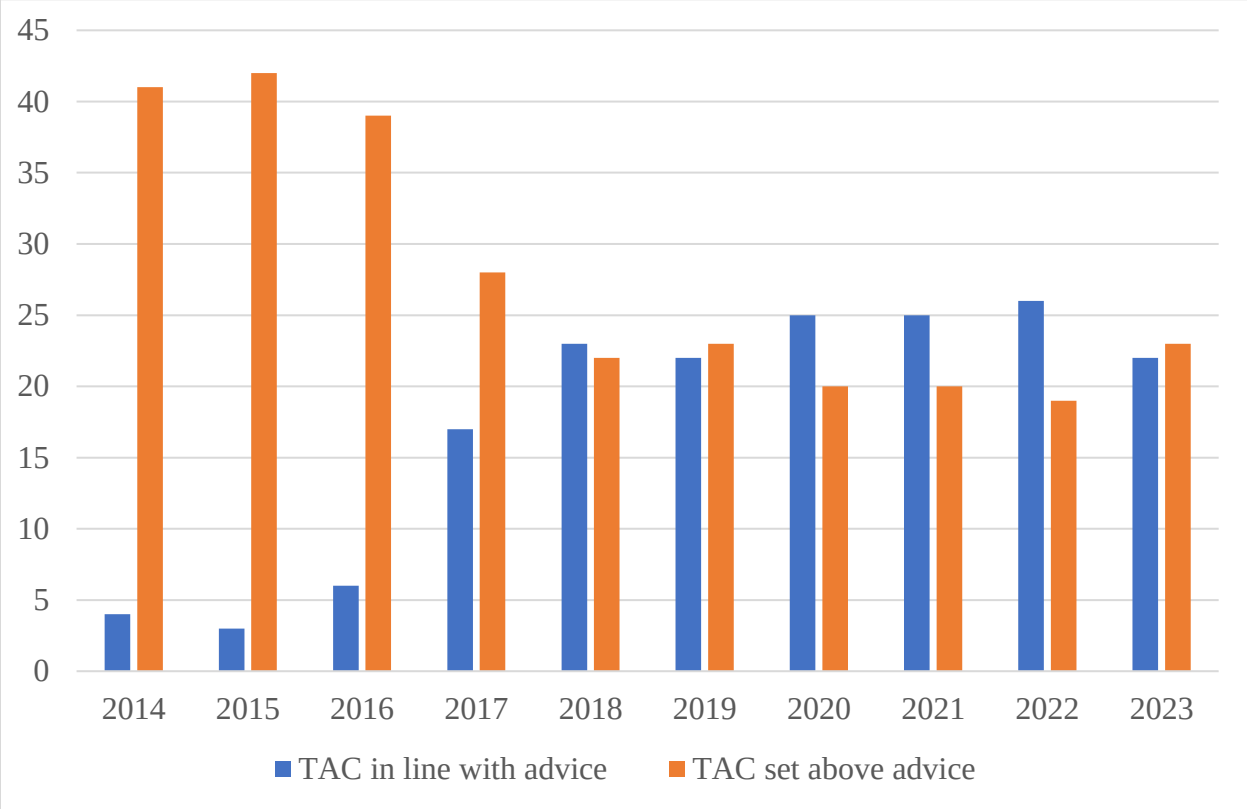
A maximális fenntartható hozamra vonatkozó szakvéleményt kapott állományok teljes számának bizonyos mértékű ingadozása észlelhető (pl. a délnyugati vizek esetében), ami a szakvélemények alapját felülvizsgáló vagy aktualizáló benchmark-értékelési folyamatnak tudható be. Összességében azonban az alábbi grafikonból azt a következtetést vonhatjuk le, hogy az idők során növekedett a maximális fenntartható hozamra vonatkozó szakvélemények száma.

2. ábra: az Északi-tengerre és a nyugati vizekre vonatkozó többéves tervek (délnyugati vizek, SWW; északnyugati vizek, NWW; és az Északi-tenger, NS) azon célállományainak százalékos aránya, amelyek a maximális fenntartható hozamra vonatkozó szakvéleményt kaptak (Forrás: az ICES-szakvéleményből származó adatok).

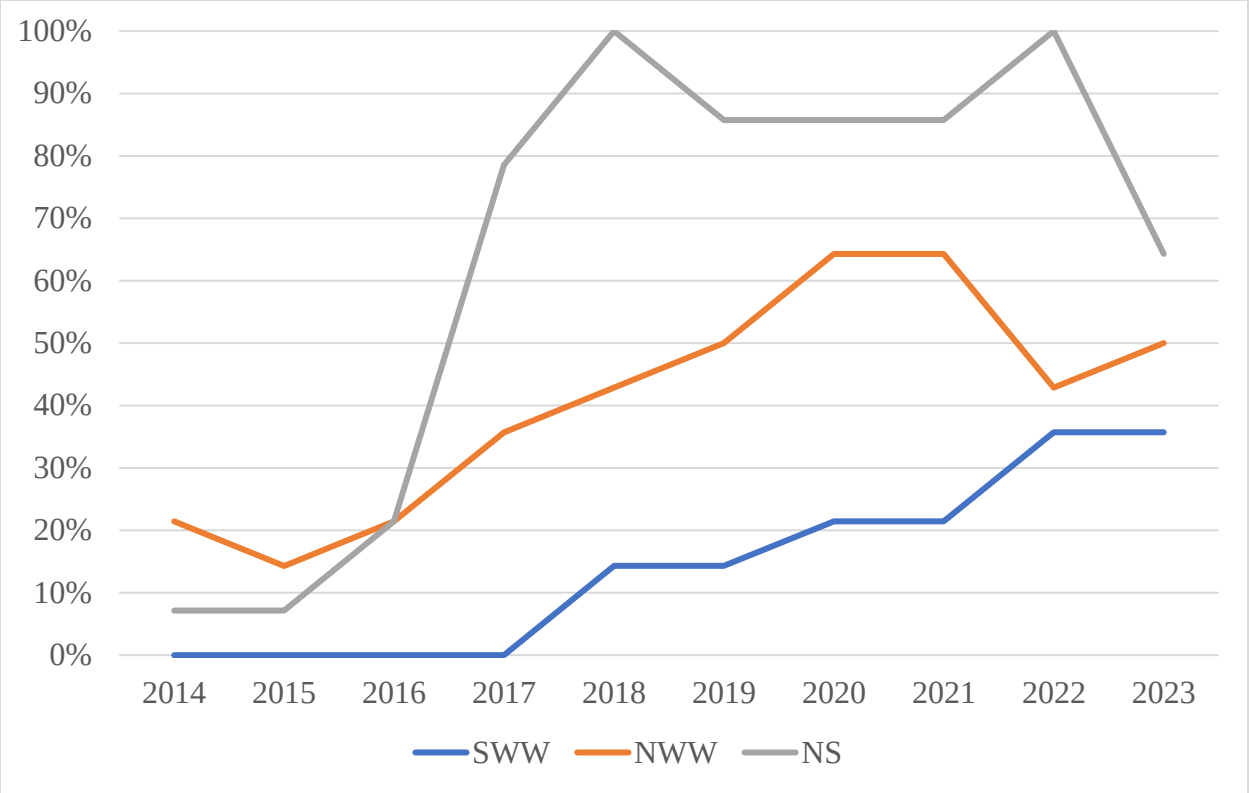
A teljes kifogható mennyiségeknek a többéves tervek 2019-es és 2020-as hatálybalépése óta végzett meghatározása során számos teljes kifogható mennyiséget az MFH-val összhangban határoztak meg. Ezenkívül az elővigyázatossági megközelítésen alapuló szakvéleményt illetően a Bizottság a teljes kifogható mennyiségek olyan szintjeit javasolta, amelyek az évek során és különösen 2019 óta fokozatosan közeledtek az ICES által javasolt szintekhez.

Az alaprendelet 2014-es hatálybalépése óta a Tanács által megállapított halászati lehetőségek száma nőtt. Ez összhangban van a többéves tervek hatálya alá tartozó célállományokra vonatkozó tudományos szakvéleményekkel (lásd: 3. ábra). Ez a szám tovább nőtt a 2019-re és 2020-ra vonatkozó többéves tervek alkalmazásának kezdete óta. 2019 és 2020 előtt a Bizottság arra tett javaslatot és/vagy a Tanács úgy határozott, hogy az elővigyázatossági megközelítésen alapuló szakvéleményben szereplő állományok tekintetében a teljes kifogható mennyiségeket a tudományos szakvéleményben javasoltnál magasabb szinten állapítja meg. 2020 óta azonban csökkent az ilyen esetek száma, és csak a releváns állományspecifikus tényezők figyelembevétele érdekében fordulnak elő. Az alábbi grafikon (3. ábra) az Északi-tengerre és a nyugati vizekre vonatkozó többéves tervek hatálya alá tartozó valamennyi célállomány tekintetében mutatja ezt a fejleményt.

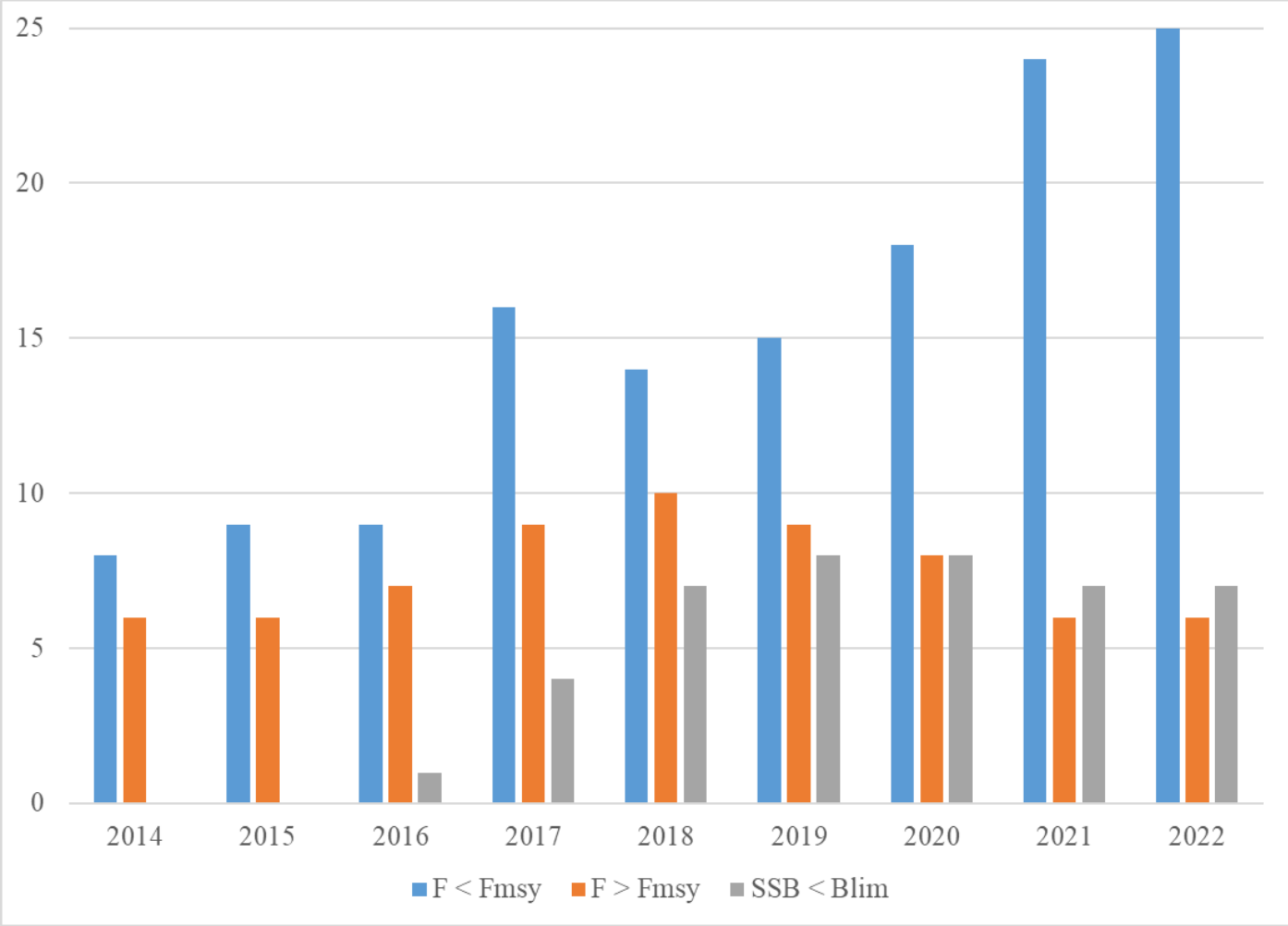

3. ábra: a tudományos szakvéleménnyel összhangban meghatározott teljes kifogható mennyiségek (kék oszlopok) száma a tudományos szakvéleménynél magasabb szinten meghatározott teljes kifogható mennyiségekkel (narancssárga oszlop) összevetve az alaprendelet hatálybalépése óta. Az ábra csak az Északi-tengerre és a nyugati vizekre vonatkozó többéves tervek hatálya alá tartozó célállományokat veszi figyelembe.

Az alábbi grafikon (4. ábra) a tudományos szakvéleményekkel összhangban meghatározott teljes kifogható mennyiségek időbeli változását mutatja be az alaprendelet alkalmazásának kezdete óta az alábbi három tengeri medencében: i. Északi-tenger; ii. az északnyugati vizek; valamint iii. a délnyugati vizek. Az ábra csak az Északi-tengerre és a nyugati vizekre vonatkozó többéves tervek hatálya alá tartozó célállományokat veszi figyelembe.

4. ábra: A tudományos szakvéleményekkel összhangban meghatározott teljes kifogható mennyiségek az alaprendelet következőkben történő alkalmazásának kezdete óta: i. Északi-tenger; ii. az északnyugati vizek; valamint iii. a délnyugati vizek. Az ábra csak az Északi-tengerre és a nyugati vizekre vonatkozó többéves tervek hatálya alá tartozó célállományokat veszi figyelembe.

Az alábbi grafikon (5. ábra) azt mutatja, hogy az Északi-tengerre és a nyugati vizekre vonatkozó többéves tervek 2019-es, illetve 2020-as alkalmazásának kezdete óta számos halállomány esetében csökkent a halászati terhelés. Ezért ma kevesebb állomány van a „Blim”[15] alatt, és több állomány esetében állnak rendelkezésre biomassza-mutatók. Ez megint csak annak köszönhető, hogy a halászok és a tagállamok elkötelezték magukat a tudományos folyamathoz hozzájáruló adatszolgáltatás folyamatos javítása mellett.

5. ábra: az Északi-tengerre és a nyugati vizekre vonatkozó többéves tervek szerinti célállományok helyzete az alaprendelet alkalmazásának kezdete óta. Az SSB a „szaporodóképes állomány biomasszája”.

PÉLDÁK POZITÍV FEJLEMÉNYEKRE

A többéves cselekvési tervek számos halászat tekintetében továbbra is pozitív fejleményekhez járulnak hozzá, amelyek a megújult KHP-val (2013) kezdődtek. Ezekben a halászatokban nőttek a

[15] „Blim”: a rendelkezésre álló legjobb tudományos szakvéleményben […] előírt, a szaporodóképes állomány biomasszájára vonatkozó azon referenciapont, amely alatt a reprodukciós kapacitás csökkenhet, az Északi-tengerre és a nyugati vizekre vonatkozó többéves tervekben meghatározottak szerint.

teljes kifogható mennyiségek szintjei, és idővel egészségesebb állományokra támaszkodhatnak (5. ábra). A legfontosabb példák közé tartoznak az alábbiak: i. norvég homár az Ír-tengeren és a Kelta-tengeren (2020 és 2024 között több mint 12 %-os növekedés); ii. vékonybajszú tőkehal az Északi-tengeren (2019 és 2024 között 346 %-os növekedés); iii. foltos tőkehal az Északi-tengeren (2019 és 2024 között 250 %-os növekedés); iv. sima lepényhal az Északi-tengeren (2019 és 2024 között közel 9 %-os növekedés); v. és foltos tőkehal Skagerrak területén (2019 és 2024 között 250 %-os növekedés).

Ezeket az eredményeket nem lehetett volna elérni, ha a halászok és más érdekelt felek nem vállalnak kötelezettséget arra, hogy felelősségteljesen gazdálkodjanak a halállományokkal, amelyek végső soron a jövedelmük forrását jelentik. A javuláshoz szintén hozzájárult a tanácsadó testületeknek a regionalizációs folyamatba való aktív bevonása.

Az Északi-tengerre, a Skagerrak-Kattegat területére és az Ibériai-tengerre vonatkozó alábbi fejezetek áttekintést nyújtanak az e tengeri medencékben bekövetkezett fejleményekről.

ÉSZAKI-TENGER ÉS SKAGERRAK-KATTEGAT

Az Északi-tengerre vonatkozó többéves terv alkalmazásának első évétől kezdve a Skagerrak és a Kattegat területén előforduló foltos tőkehalra vonatkozó halászati lehetőségek 2019 és 2024 között 250 %-kal nőttek.

AZ IBÉRIAI-TENGER ÉS A FELSŐ MFH-TARTOMÁNY SZERINTI RUGALMASSÁG ALKALMAZÁSA

A déli szürke tőkehal, az ördöghalfélék és a rombuszhalak vegyes fehérhúsúhal-halászata kapcsán az ICES felismerte, hogy a déli szürke tőkehal a korlátozó tényező, és úgy értékelte, hogy annak állománya jó állapotban van[16] (ideértve az MFH $B_{trigger}$ feletti értékét is)[17]. Ez azt jelentette, hogy teljesültek a nyugati vizekre vonatkozó többéves terv 4. cikkének (5) bekezdésében a felső MFH-tartomány használatára vonatkozóan meghatározott jogi feltételek. Annak érdekében, hogy a halászok nagyobb rugalmasságot élvezhessenek, és jobban ki tudják használni az egyéb fehérhúsú halfajokra vonatkozó kvótáikat, a Bizottság azt javasolta, hogy 2020-ra, 2022-re, 2023-ra és 2024-re a déli szürke tőkehal teljes kifogható mennyiségét a felső MFH-tartományon belül állapítsák meg. A Tanács elfogadta ezeket a javaslatokat. Azonban a 2021. évre vonatkozó teljes kifogható mennyiséget az elővigyázatossági megközelítésen alapuló szakvéleménnyel összhangban határozták meg. Majd 2022-ben a teljes kifogható mennyiség egy benchmark-értékelést[18] követően visszaállt az MFH felső tartományára.

[16] ICES. 2023. Iberian Waters mixed-fisheries considerations. Az ICES tanácsadó bizottságának 2023. évi jelentése. Az ICES 2023. évi szakvéleménye, https://doi.org/10.17895/ices.advice.24212058.

ICES. 2024. Hake (*Merluccius merluccius*) in divisions 8.c and 9.a, Southern stock (Cantabrian Sea and Atlantic Iberian waters). Az ICES tanácsadó bizottságának 2024. évi jelentése. Az ICES 2024. évi szakvéleménye, https://doi.org/10.17895/ices.advice.25019306.

[17] Az MFH $B_{trigger}$ az a biomasszaszint, amely alatt állománygazdálkodási intézkedéseket kell hozni annak érdekében, hogy az állomány hosszú távon a maximális fenntartható hozamot biztosítani képes szintre gyarapodjon.

[18] ICES. 2023. Benchmark workshop on anglerfish and hake (WKANGHAKE; outputs from 2022 meeting). ICES Scientific Reports. 5:17. 354 o. https://doi.org/10.17895/ices.pub.20068997.

A déli szürke tőkehallal együttes vegyes halászat során kifogott, ördöghalfélékből, rombuszhalakból és norvég homárból álló ibériai fehérhúsú halállományokra vonatkozó halászati lehetőségek összességében szintén nőttek 2022 óta.

Az e jelentés előkészítése során az érdekelt felekkel folytatott konzultáció részeként a francia nemzeti tengeri halászati és akvakultúra-bizottság (Comité national des pêches maritimes et des élevages marins, CNPMEM) megerősítette, hogy a többéves tervek rugalmasságot biztosítanak a halászati lehetőségek meghatározása tekintetében, különösen a vegyes halászatban, a halászati tevékenységet blokkoló helyzetek elkerülése érdekében. A bizottság azonban sajnálatát fejezte ki amiatt, hogy a Tanács nem használta ki a rugalmasságot a teljes kifogható mennyiségek és a kvóták meghatározása során. A délnyugati vizekkel foglalkozó tanácsadó testület (SWWAC) gazdasági okokból támogatná a felső MFH-tartományok szélesebb körű alkalmazását. A konzultációra válaszoló egyes tudósok úgy vélik, hogy a hatás semleges, és a teljes kifogható mennyiség meghatározásának céljaként az F_{MFH}-értéket (a továbbiakban: MFH-pont), nem pedig az MFH-tartományokat kellene megjelölni.

A CNPMEM, az északnyugati vizekkel foglalkozó tanácsadó testület (NWWAC), az északnyugati vizekkel foglalkozó tagállami csoport, a HTMGB két tagja és az adatgyűjtéssel foglalkozó regionális koordinációs csoport úgy találta, hogy az Északi-tengerre és a nyugati vizekre vonatkozó többéves tervek végrehajtása hozzájárult a maximális fenntartható hozammal összhangban kezelt teljes kifogható mennyiségek számának növeléséhez.

A Bizottság úgy véli, hogy a többéves állománygazdálkodási terv szabályai némi rugalmasságot biztosítottak azon állományok kezelése tekintetében, amelyekre vonatkozóan a tartományokat megadták. Jó példa erre a fent bemutatott déli szürke tőkehal a Vizcayai-öbölben és az Ibériai-tengeren. A CNPMEM véleményére reagálva – amely nagyobb rugalmasságot szeretne a tanácsi tárgyalások során – a Bizottság a halászati lehetőségekre vonatkozó javaslataiban az Atlanti-óceán medencéjében már most is minden esetben teljes mértékben kihasználja a többéves cselekvési tervek által biztosított rugalmasságot. Más szóval a Bizottság az összes teljes kifogható mennyiséget vagy az MFH-ponton, vagy ha a jogi feltételek teljesülnek, az MFH felső szintjén javasolja meghatározni.

3.1.1. KORLÁTOZÁSOK

<u>VIZCAYAI-ÖBÖLI HALÁSZAT</u>

A Vizcayai-öböl halászai, tudósai és tagállamai által folytatott fenntartható gazdálkodás stabil halászati lehetőségeket biztosít, amelyek jó gazdasági alapot kínálnak e régió part menti közösségei számára. Az elmúlt három évben azonban e tengeri medencében bizonyos állományok esetében jelentősen csökkentek a halászati lehetőségek. Az első csökkenés 2022-ben következett be, amikor a Vizcayai-öböl nyelvhalállományára vonatkozó teljes kifogható mennyiséget 36 %-kal csökkenteni kellett a halászati terhelés csökkentése és az állománynak a maximális fenntartható hozamnak megfelelő szinten tartása érdekében. A Tanács jóváhagyta a Bizottság e csökkentésre vonatkozó javaslatát. Ezt követően a teljes kifogható mennyiséget 2023-ban 20 %-kal növelték.

2023-ban az ICES a Vizcayai-öböl és az ibériai vizek sávos tőkehalállományai tekintetében a maximális fenntartható hozamra vonatkozó szakvéleményt tudott kiadni. A szakvélemény szerint a három teljes kifogható mennyiséget 53 %-kal kellett csökkenteni, amit teljes egészében végre kellett hajtani (bár ez a korábbi ICES-szakvéleményhez képest mindössze 4 %-os csökkenést jelentett). A sávos tőkehal a nyugati vizekre vonatkozó többéves terv szerinti járulékos fogásnak számít, amely tekintetében a „blokkoló kvóta hatálya alá tartozó fajokról” szóló 5. cikk (3) bekezdése előírja, hogy figyelembe kell venni annak nehézségét, hogy minden állományt egyidejűleg az MFH szerint halásszanak, különösen olyan helyzetekben, amikor ez a halászat idő előtti leállítását eredményezi. Egyértelművé vált, hogy az erre az állományra vonatkozó teljes kifogható mennyiséget vagy az újonnan értékelt MFH-értékkel összhangban kell meghatározni, vagy a HTMGB-nek 2024-re vonatkozóan el kell végeznie a blokkoló kvóta értékelését azon tagállamok által benyújtott releváns adatok alapján, amelyek szerint a sávos tőkehal jelentős csökkenése a halászati tevékenység ilyen blokkolását eredményezné flottáik számára. Az a döntés született, hogy a teljes kifogható mennyiséget 35 %-kal csökkentik 2024-ben, mivel a HTMGB megerősítette, hogy fennáll más életképesebb halászatok halászati tevékenysége blokkolásának veszélye, ahol a sávos tőkehal vagy járulékos fogás, vagy vegyes halászatban más, egészségesebb állományokkal együtt fogják ki.

A Vizcayai-öbölben folytatott egyéb halászati tevékenységek tekintetében a Bizottságnak az ICES szakvéleményével összhangban a 2024-es halászati évre vonatkozóan is jelentős csökkentéseket kellett javasolnia, nevezetesen a vékonybajszú tőkehal 41 %-kal, a norvég homár 14 %-kal, a közönséges nyelvhal 7 %-kal és a déli farkassügér 22 %-kal történő csökkentését annak érdekében, hogy e halászatok fenntarthatóak maradjanak és összhangban legyenek az MFH-val. A Tanács minden esetben jóváhagyta a Bizottság javaslatát.

A korábbi években közönséges nyelvhal és a norvég homár halászatának irányítása fenntartható módon, az MFH-val összhangban történt, míg a sávos tőkehalra és a vékonybajszú tőkehalra irányuló – az MFH tekintetében újonnan értékelt – halászati tevékenységek esetében a teljes kifogható mennyiségek nagymértékben csökkentek. A halászok megkérdőjelezték, hogy a halászaton kívüli egyéb tényezők nem befolyásolták-e negatívan ezeket az állományokat, és azt állították, hogy a többéves tervek túlságosan a rövid távú teljesítésre összpontosítanak ahelyett, hogy fokozatos csökkentést alkalmaznának. E téma kapcsán a Bizottság megjegyzi, hogy az ICES az ökoszisztémára vonatkozó legutóbbi áttekintésében kiemelte az ökorégió halállományai természetes mortalitásának a halászaton – amelynek terhelése az 1990-es évek óta folyamatosan csökkent – kívüli tényezők miatti arányos növekedését; ezek az egyéb tényezők pedig elsősorban a ragadozás és az éghajlatváltozás[19]. Normális, hogy az állomány mérete és biológiai paraméterei eltérőek, ami aztán a vonatkozó kvóták bizonyos mértékű csökkenéséhez vagy növekedéséhez vezet.

A Bizottság elismeri a halászati ágazat és az érdekelt felek folyamatos erőfeszítéseit a halállományokra nehezedő terhelés csökkentésére és a tudományos szakvélemények követésére.

[19] ICES. 2022. Bay of Biscay and the Iberian Coast ecoregion – Ecosystem overview. Az ICES tanácsadó bizottságának 2022. évi jelentése. ICES 2022. évi szakvélemény, 6.1. szakaszhttps://doi.org/10.17895/ices.advice.21731579.

A többéves tervek előírják, hogy a teljes kifogható mennyiségeket minden évben az MFH-val összhangban kell meghatározni, és nem tesznek lehetővé fokozatos megközelítést, amely lehetővé tenné a korábban a maximális fenntartható hozam szintjén, fenntartható módon kezelt állományok fokozatos csökkentését.

3.2. AZ ÉSZAKKELET-ATLANTI PART MENTI ÁLLAMOKKAL, ÉS KÜLÖNÖSEN AZ EGYESÜLT KIRÁLYSÁGGAL ÉS NORVÉGIÁVAL KÖZÖSEN KEZELT ÁLLOMÁNYOK A VEGYES HALÁSZATBAN

Bár a többéves tervek továbbra is hasznos alapot nyújtanak a nem uniós országokkal folytatott éves konzultációk során a közösen kezelt állományokra vonatkozóan képviselendő uniós álláspontok meghatározásához, különösen azokban az esetekben, amikor az ICES halászati tilalomra vonatkozó szakvéleményt ad ki, a teljes kifogható mennyiség tényleges szintjéről konzultációt kell folytatni. A jelentés ugyanakkor magában foglalja a többéves terveknek az Egyesült Királyság EU-ból való kilépését megelőző alkalmazását is.

A szürke tőkehal északi (az Északi-tengeren, a Kelta-tengeren és a Vizcayai-öböl északi részén elforduló) állománya esetében az állomány alakulása azt mutatja, hogy az a 2000-es évek eleje óta felépült, és bővült elterjedési területe is: az Északi-tengeren a korábbiakhoz képest hangsúlyosabbá vált. A szürketőkehal-állomány referenciaértékét 2022-ben határozták meg.

Az Egyesült Királysággal egyeztetett teljes kifogható mennyiség a nyugati vizekre vonatkozó többéves terv tartományainak felhasználásával került megállapításra. A teljes kifogható mennyiség az MFH-ponton kerül megállapításra. Az EU azonban alkalmazta a többéves terv rendelkezéseit annak érdekében, hogy a maximális fenntartható hozam felső tartományában a csökkentéseket 20 %-ra korlátozza azokban az esetekben, ahol a szakvélemény 2022-re még ennél is nagyobb csökkentést javasolt. Az északi szürke tőkehal része a Norvégiával folytatott tárgyalásoknak is.

Az északnyugati vizekkel foglalkozó tanácsadó testület sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a maximális fenntartható hozam tartományait nem használták fel az északnyugati vizekre vonatkozó halászati lehetőségek meghatározásakor. A Bizottság úgy véli, hogy akkor alkalmazták a tartományokat, amikor teljesültek a használatukra vonatkozó jogi feltételek.

A kereskedelmi és együttműködési megállapodás[20] értelmében az EU és az Egyesült Királyság mérlegelheti többéves állományvédelmi és -gazdálkodási stratégiák együttes kidolgozását, amelyek alapul szolgálhatnának a teljes kifogható mennyiségek és egyéb állománygazdálkodási intézkedések megállapításához. Ezek a stratégiák a halászati szakbizottságban folytatott megbeszélések tárgyát képezik.

[20] Kereskedelmi és együttműködési megállapodás egyrészről az Európai Unió és az Európai Atomenergia-közösség, és másrészről Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királysága között (HL L 149., 2021.4.30., 10. o.).

3.3. AZ ÉSZAKI-TENGEREN ÉS A NYUGATI VIZEKEN FOLYTATOTT VEGYES HALÁSZATTAL KAPCSOLATOS TÉNYEK

Az Északi-tenger és a nyugati vizek uniós vizeit a vegyes halászat jellemzi, ahol a halászati tevékenységek a kereskedelmi szempontból értékes és egészségesebb halállományokra irányulnak, például a norvég homárra Kattegat területén, a foltos tőkehalra a Kelta-tengeren, a foltos tőkehalra a Skóciától nyugatra fekvő területeken, valamint az északi szürke tőkehalra. Ezek a halászati tevékenységek azonban más halállományok elkerülhetetlen járulékos fogásaival járnak, amelyek néha sokkal nagyobb nyomás alá kerülhetnek, mint az egészségesebb célállományok. Példaként említhetők a nehéz helyzetben lévő kelta-tengeri közönséges tőkehal és a vékonybajszú tőkehal elkerülhetetlen járulékos fogásai az említett tengeri medencében az egészséges foltostőkehal-állomány halászata során, a nagyszemű vörösdurbincs járulékos fogása a Kelta-tengeren az egészséges északiszürketőkehal-állomány horogsoros hajókkal folytatott halászata során, valamint a nehéz helyzetben lévő közönséges tőkehal elkerülhetetlen járulékos fogása Kattegat területén a norvég homár halászata során.

Ez csupán néhány példa az európai vizeken folytatott vegyes halászatra. Az ilyen vegyes halászati környezetben az Északi-tengerre, illetve a nyugati vizekre vonatkozó többéves tervek 4., illetve 5. cikke alkalmazandó a blokkoló kvóta hatálya alá tartozó fajokra, amelyek előírják, hogy figyelembe kell venni annak nehézségét, hogy minden állományt egyidejűleg az MFH szerint halásszanak. Ugyanakkor intézkedéseket kell hozni az elkerülhetetlen járulékos fogások lehető legnagyobb mértékű csökkentése érdekében. Az ilyen járulékos fogások csökkentésére irányuló konkrét intézkedések bevezetésével a többéves tervek hozzájárultak e célkitűzés eléréséhez (lásd az alábbi példákat).

Az északnyugati vizekkel foglalkozó tagállami csoport elismeri, hogy az Északi-tengerre vonatkozó többéves terv a vegyes halászat irányítása révén előnyös volt a halászati tevékenységet blokkoló helyzetek elkerülése szempontjából.

Az alábbiakban néhány konkrét példát mutatunk be a vegyes halászat irányítására a különböző tengeri medencék esetében.

3.3.1. KATTEGAT

Az Északi-tengerre vonatkozó többéves terv keretében a Kattegat terület egyes állományainak védelme érdekében hozott intézkedések közé tartozik például az a javaslat, hogy a Skagerrak és a Kattegat területén előforduló norvég homárra vonatkozó teljes kifogható mennyiséget az Északi-tengerre vonatkozó többéves terv 4. cikkének (4) bekezdésével összhangban az alsó MFH-tartományon belül állapítsák meg annak érdekében, hogy a kattegati tőkehal elkerülhetetlen járulékos fogásait a norvég homár halászata során a lehető legalacsonyabb szinten tartsák. A Tanács csak 2020-ban, 2022-ben és 2024-ben hagyta jóvá a Bizottság javaslatát. A teljes kifogható mennyiséget azonban az összes többi évben is az alsó MFH-tartományon belül állapította meg.

2020 óta korrekciós intézkedések vannak érvényben a kattegati tőkehalra vonatkozóan. Ezek között szerepel a nagyobb szelektivitást biztosító halászeszközök bevezetése a fenékvonóhálók

esetében, a norvég homár kizárólag Seltra vagy svéd rácsos szelektáló eszközzel történő halászatának engedélyezése, valamint a közönséges tőkehalra vonatkozó, legfeljebb 1,5 %-os járulékos fogási korlát. Emellett annak ösztönzése érdekében, hogy a hajók elektronikus távellenőrzést alkalmazzanak a kirakodási kötelezettségnek való megfelelés hatékony nyomon követésére, a teljeskörűen dokumentált halászatra irányuló tagállami projektekben részt vevő uniós hajók ehelyett használhatnak a technikai intézkedésekről szóló rendelettel összhangban lévő halászeszközöket.

Ezen intézkedések előnye, hogy a norvég homár célzott halászata folytatódhatott, miközben a járulékosan kifogott tőkehalra vonatkozó intézkedések kerültek bevezetésre. Ebben a tekintetben az ICES nem tudja megbecsülni, hogy a mortalitás mekkora hányada kapcsolódik a halászathoz (és nem a természetes mortalitáshoz) vagy az Északi-tengerre történő vándorláshoz, miután a Kattegatot halbölcsőhelyként használták. Az ICES szakvéleménye és műszaki szolgálata is megemlíti a nagyobb szelektivitást biztosító halászeszközök használatának szükségességét.

3.3.2. KELTA-TENGERI PÉLDÁK

A nyugati vizekre vonatkozó többéves terv keretében a Kelta-tengerben járulékosan kifogott állományok védelme érdekében hozott intézkedések közé tartozik, hogy a foltos tőkehalra vonatkozó teljes kifogható mennyiséget a nyugati vizekre vonatkozó többéves terv 4. cikkének (3) bekezdése alapján az alsó MFH-tartományon belül javasolták megállapítani annak érdekében, hogy a közönséges tőkehal és a vékonybajszú tőkehal – amelyek egyaránt a nyugati vizekre vonatkozó többéves terv hatálya alá tartozó célállományok – elkerülhetetlen járulékos fogásait a foltos tőkehal halászata során a lehető legalacsonyabb szinten tartsák. A Tanács jóváhagyta a Bizottság 2020-ra vonatkozó javaslatát, amely az Egyesült Királyság EU-ból való kilépését megelőző utolsó év volt. A Tanács 2021-re vonatkozóan ideiglenes teljes kifogható mennyiségeket határozott meg, majd 2021 második felében megállapodás született az Egyesült Királysággal a teljes kifogható mennyiségekről. 2021-től kezdődően ezekről az állományokról az EU és az Egyesült Királyság közötti konzultációk keretében tárgyalások folynak.

A Bizottság a nyugati vizekre vonatkozó többéves terv 8. cikke alapján a halászati lehetőségekről szóló rendelet keretében 2020-ra további korrekciós intézkedéseket javasolt a kelta-tengeri közönséges tőkehal és a vékonybajszú tőkehal – mindkettő a nyugati vizekre vonatkozó többéves terv hatálya alá tartozó célállomány – tekintetében. Ezek szorosan összefüggő technikai intézkedéseket és a közönséges tőkehalnak a kelta-tengeri járulékos fogásaira vonatkozó, olyan szinten megállapított kvótát tartalmaznak, amely védelmet nyújtana a járulékosan kifogott állományok számára, ugyanakkor továbbra is lehetővé tenné a foltos tőkehal célzott halászatát. A teljes kifogható mennyiség tekintetében a Bizottság 88 %-os csökkentést javasolt az MFH-ponttal és az ICES szakvéleményével összhangban. Mivel ez alacsony, 189 tonnás teljes kifogható mennyiséget eredményezett volna a közönséges tőkehal tekintetében, ami blokkolta volna a Kelta-tengeren az egyéb fehérhúsú halak halászatára irányuló tevékenységeket, a Tanács úgy határozott, hogy nem követi a teljes kifogható mennyiségre vonatkozó bizottsági javaslatot, ehelyett a teljes kifogható mennyiséget 805 tonnában állapította meg, elkerülendő a Kelta-tengeren folytatott

egyéb fehérhúsú halak halászatára irányuló tevékenységek korai blokkolását. Ez a teljes kifogható mennyiség továbbra is lehetővé tette a biomassza jelentős növelését. A Tanács emellett a halászati lehetőségeknek a 2020. évre történő meghatározásáról szóló rendelethez szervesen kapcsolódó, nagyobb szelektivitást biztosító halászati módszereket vezetett be a Kelta-tengeren folytatott fehérhúshal-halászatra vonatkozóan. E szervesen kapcsolódó intézkedések nélkül a teljes kifogható mennyiségnek alacsonyabbnak kellett volna lennie. Az említett rendeletben foglalt intézkedéseket ezt követően az északnyugati vizekkel foglalkozó tagállami csoport 2020-ban elfogadott közös ajánlásán alapuló, felhatalmazáson alapuló jogi aktus[21] váltotta fel, amely egyéb, nagyobb szelektivitást biztosító halászati módszereket is tartalmaz.

A Kelta-tengeren egy másik példa a nagyszemű vörösdurbincs, amely a horogsorral folytatott északi szürketőkehal-halászat során elkerülhetetlen járulékos fogás. Az ICES nulla mennyiségű fogást javasolt erre az állományra vonatkozóan, mivel úgy vélte, hogy az kimerült[22]. Ez azonban blokkolta volna az északi szürke tőkehal halászatát. Ezért a 2023-ra és 2024-re kizárólag a járulékos fogásokra vonatkozó, alacsony teljes kifogható mennyiséget határoztak meg annak érdekében, hogy az északi szürketőkehal-halászat továbbra is engedélyezett legyen ebben a tengeri medencében, és a lehető legnagyobb mértékben megvédjék a járulékosan kifogott nagyszemű vörösdurbincsot. Az északnyugati vizekkel foglalkozó tagállami csoport ezenkívül a nagyszemű vörösdurbincsok ívó egyedeinek és növendék egyedeinek jobb védelme érdekében a kereskedelmi és rekreációs célú halászat során kifogott nagyszemű vörösdurbincsok minimális állományvédelmi referenciaméreteinek, valamint a halászati tilalom hatálya alá tartozó területeknek a bevezetéséről szóló közös ajánlásról állapodott meg. E közös ajánlás alapján a Bizottság 2023-ra vonatkozó felhatalmazáson alapuló jogi aktus formájában technikai intézkedést fogadott el, amelyet 2024-ig meghosszabbított[23].

---

[21] A Bizottság (EU) 2021/2324 felhatalmazáson alapuló rendelete (2021. augusztus 23.) az (EU) 2019/1241 európai parlamenti és a tanácsi rendeletnek a Kelta-tengeren, az Ír-tengeren és a Skóciától nyugatra fekvő területeken folytatott egyes tengerfenéki és nyílt vízi halászati tevékenységekkel kapcsolatos technikai intézkedések tekintetében történő módosításáról (HL L 465., 2021.12.29., 1. o.).

A Bizottság (EU) 2022/2588 felhatalmazáson alapuló rendelete (2022. október 20.) az (EU) 2019/1241 európai parlamenti és a tanácsi rendeletnek a Kelta-tengeren, az Ír-tengeren és a Skóciától nyugatra fekvő területeken folytatott egyes tengerfenéki és nyílt vízi halászati tevékenységekkel kapcsolatos technikai intézkedések tekintetében történő módosításáról (HL L 338., 2022.12.30., 44. o.).

A Bizottság (EU) 2024/492 felhatalmazáson alapuló rendelete (2023. november 30.) az (EU) 2019/1241 európai parlamenti és a tanácsi rendeletnek a Kelta-tengeren, az Ír-tengeren és a Skóciától nyugatra fekvő területeken folytatott egyes tengerfenéki és nyílt vízi halászati tevékenységekkel kapcsolatos technikai intézkedések meghosszabbítása tekintetében történő módosításáról (HL L 2024/492., 2024.2.13., ELI: https://eur-lex.europa.eu/eli/reg_del/2024/492/oj/hun).

[22] ICES. 2022. Blackspot seabream (*Pagellus bogaraveo*) in subareas 6–8 (Celtic Seas, the English Channel, and Bay of Biscay) (Nagyszemű vörösdurbincs [Pagellus bogaraveo] az ICES 6–8 alterületeken [Kelta-tenger, a La Manche csatorna és a Vizcayai-öböl]). Az ICES tanácsadó bizottságának 2022. évi jelentése. Az ICES 2022. évi szakvéleménye, https://doi.org/10.17895/ices.advice.19453802.

[23] A Bizottság (EU) 2023/56 felhatalmazáson alapuló rendelete (2022. július 19.) az (EU) 2019/1241 európai parlamenti és tanácsi rendeletnek nagyszemű vörösdurbincs (*Pagellus bogaraveo*) vonatkozásában az ICES 6–8 alterületeken alkalmazandó egyedi technikai intézkedések tekintetében történő módosításáról (HL L 5., 2023.1.6., 1. o.).

A Bizottság (EU) 2024/491 felhatalmazáson alapuló rendelete (2023. november 30.) az (EU) 2019/1241 európai parlamenti és tanácsi rendeletnek a nagyszemű vörösdurbincs (*Pagellus bogaraveo*) vonatkozásában az ICES 6–8 alterületeken alkalmazandó

Egy ágazati szervezet (CNPMEM) bírálta, hogy a többéves terv túl merev a célállományok listáját illetően, és nincsenek egyértelmű kritériumok arra vonatkozóan, hogy mi minősül célállománynak.

Fontos megjegyezni, hogy a többéves tervekről folytatott megbeszélések során a Bizottság azt javasolta, hogy a társjogalkotók hatalmazzák fel a Bizottságot a célállományok listájának módosítására. A társjogalkotók azonban nem értettek egyet a Bizottság javaslatával, és úgy határoztak, hogy megtartják hatáskörüket a célállományok listájának módosítására.

3.4. A BÍRÓSÁG C-330/22. SZ. ÜGYBEN HOZOTT ÍTÉLETE

Az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: a Bíróság) 2024. január 11-i ítéletében[24] megerősítette a halászati lehetőségeknek a 2020. évre történő meghatározásáról szóló rendelet[25] érvényességét, abban a részében, amelyben az kizárólag az elkerülhetetlen járulékos fogásokra vonatkozóan négy teljes kifogható mennyiséget határozott meg az ICES nulla szintű fogásra vonatkozó szakvéleményében szereplő mennyiség felett. A Bíróság megállapította, hogy a Tanács mérlegelési jogkörrel rendelkezik arra, hogy a járulékosan kifogott állományokra vonatkozó teljes kifogható mennyiségeket a tudományosan ajánlott szintek felett határozza meg annak érdekében, hogy a vegyes halászat folytatására irányuló célkitűzés összeegyeztethető legyen az érintett állományok jó biológiai állapotának elérésével. A Bíróság ugyanakkor megállapította, hogy a többéves tervekben „célként” felsorolt állományok esetében az MFH 2020 utáni elérésére és fenntartására vonatkozó kötelezettség „szigorúan és kivétel nélkül alkalmazandó”.

4. ÖKOSZISZTÉMA-ALAPÚ MEGKÖZELÍTÉS

Az alaprendelet 2. cikkének (3) bekezdése szerint a közös halászati politika keretében ökoszisztéma-alapú megközelítést kell alkalmazni a halászati gazdálkodás vonatkozásában annak biztosítására, hogy a halászati tevékenységeknek a tengeri ökoszisztémákra gyakorolt kedvezőtlen hatásai a lehető legkisebbek legyenek. A többéves tervek 3. cikkének (3) bekezdése előírja, hogy a többéves terveknek összhangban kell állniuk az uniós környezetvédelmi jogszabályokkal, különösen a jó környezeti állapot 2020-ig történő elérésére irányuló, a tengervédelmi stratégiáról szóló keretirányelvben[26] rögzített célkitűzéssel. A tengervédelmi stratégiáról szóló keretirányelv 11, a jó környezeti állapot meghatározásakor alkalmazandó minőségi mutatót tartalmaz. A többéves tervek célja, hogy biztosítsák a 3. mutató (amelyik a leglényegesebb a halászati gazdálkodás tekintetében) feltételeinek teljesülését, valamint hogy hozzájáruljanak a többi lényeges mutató teljesüléséhez a halászatok kapcsolódó szerepével arányos mértékben.

---

egyedi technikai intézkedések meghosszabbítása tekintetében történő módosításáról (HL L 2024/491., 2024.2.13., ELI: https://eur-lex.europa.eu/eli/reg_del/2024/491/oj/hun.

[24] A Bíróság 2024. január 11-i ítélete, *Friends of the Irish Environment (Possibilités de pêche supérieures à zéro)*, C-330/22, ECLI:EU:C:2024:19.

[25] A Tanács (EU) 2020/123 rendelete (2020. január 27.) bizonyos halállományok és halállománycsoportok tekintetében az uniós vizeken, valamint az uniós halászhajók tekintetében egyes nem uniós vizeken alkalmazandó halászati lehetőségeknek a 2020. évre történő meghatározásáról (HL L 25., 2020.1.30., 1. o.).

[26] Az Európai Parlament és a Tanács 2008/56/EK irányelve (2008. június 17.) a tengeri környezetvédelmi politika területén a közösségi fellépés kereteinek meghatározásáról (HL L 164., 2008.6.25., 19. o.).

A 3. mutató közvetlenül a halászati lehetőségek meghatározásához kapcsolódik. Ez a következőképpen hangzik: „valamennyi gazdaságilag hasznosított hal és kagyló populációja a biológiailag biztonságos korlátok között marad, a populáció életkor és méret szerinti megoszlása pedig az állomány jó egészségi állapotáról tanúskodik”. A halászati tevékenységek hatással vannak az alábbiakra vonatkozó mutatókra is: (1) biológiai sokféleség; (4) a táplálékláncok; (6) a tengerfenék épsége; és (10) a tengeri hulladék. A halászat által a többi mutatóra gyakorolt hatás legalábbis közvetett és/vagy nem jelentős[27].

Az ICES szerint a halászati mortalitás az 1990-es évek óta folyamatosan csökken, és jelenleg átlagosan az F_{MFH} alatt van[28].

A halászatok képesek védett fajokat, például tengeri madarakat és tengeri emlősöket elfogni[29]. A KHP 2013. évi reformja új együttműködési módokat kínált egy adott régió érdekelt felei és tagállamai számára, hogy tengeri medencéjükre vonatkozóan egyedi intézkedésekről állapodjanak meg.

5. KIRAKODÁSI KÖTELEZETTSÉG

A megújult közös halászati politika (2013) egyik fő célkitűzése a kirakodási kötelezettség bevezetése és a visszadobás gyakorlatának fokozatos felszámolása a nem kívánt fogások csökkentésével. A kirakodási kötelezettség a 2019 januárja óta hatályos teljes kifogható mennyiség hatálya alá tartozó fajokra vonatkozik.

Ami a kirakodási kötelezettséget illeti, a konzultációra válaszoló érdekelt felek arról számoltak be, hogy bár bizonyítékok állnak rendelkezésre a visszadobások csökkenésére, a kirakodási kötelezettség nem érte el célját, és a fő kihívást továbbra is az jelenti, hogy a kirakodási kötelezettséget a jogi keretek között működőképessé tegyék, továbbra is ösztönözve eközben a halászati szokások további szelektivitás irányába történő megváltoztatását. Ennek ellenére a kirakodási kötelezettség bevezetése óta a halászati ágazat jelentős erőfeszítéseket tett e politika megértésére és végrehajtására, a kutatóintézetekkel folytatott, a nem szándékos fogások elkerülésére és csökkentésére szolgáló módszerek kidolgozása érdekében történő aktív együttműködésre, valamint az e fajokra (többek között a túlélési képességükre) vonatkozó általános ismereteinek javítására.

Ami a pozitívumokat illeti, az érdekelt felek megerősítik, hogy a kirakodási kötelezettség ösztönözte a szelektívebb halászeszközök és halászati módszerek kifejlesztésére irányuló

[27] A többi mutató: (2) nem őshonos fajok betelepítése; (5) emberi eredetű eutrofizáció; (7) hidrográfiai feltételek; (8) a szennyező anyagok koncentrációja a tengerben; (9) a halakban és egyéb tengeri eredetű élelmiszerekben lévő szennyező anyagok szintje; (11) energia – többek között a víz alatti zaj – tengeri környezetbe juttatása.

[28] ICES. 2022. Bay of Biscay and the Iberian Coast ecoregion – Fisheries Overview. Az ICES tanácsadó bizottságának 2022. évi jelentése. ICES 2022. évi szakvélemény, 6.2. szakasz https://doi.org/10.17895/ices.advice.21641396.

[29] ICES. 2022. Bay of Biscay and the Iberian Coast ecoregion – Ecosystem overview. Az ICES tanácsadó bizottságának 2022. évi jelentése. ICES 2022. évi szakvélemény, 6.1. szakaszhttps://doi.org/10.17895/ices.advice.21731579.

tudományos kutatást. A vegyes tengerfenéki halászat esetében azonban úgy vélik, hogy a szelektivitás mértéke korlátozott lesz.

A Bizottság úgy véli, hogy a visszadobások jelenlegi problémája olyan ellenőrzési és végrehajtási kérdés, amellyel az uniós halászati ellenőrzési rendszerben foglalkozni kell. A többéves tervek nem ezt a problémát hivatottak megoldani.

6. REGIONÁLIS EGYÜTTMŰKÖDÉS

A regionális együttműködés a KHP egyik központi eleme. Fő célja, hogy jobban figyelembe vegye a különböző tengeri medencék közötti különbségeket, és jobban bevonja az érdekelt feleket a halászati gazdálkodásba, hasznosítva tudásukat és tapasztalataikat. Végső soron az érdekelt felek közvetlenebb bevonása a gazdálkodási intézkedések kialakításába és végrehajtásába a közös felelősségvállalás és az intézkedéseknek való megfelelés iránti elkötelezettség erősödéséhez vezet. A regionális együttműködés révén a közvetlen állománygazdálkodási érdekkel bíró érdekelt felek támogathatják különböző állományvédelmi intézkedések, például többéves tervek és visszadobási tervek elfogadását. Ez főként tanácsadó testületek és tagállami csoportok révén érhető el.

Az érdekelt felekkel folytatott konzultáció hasznos visszajelzésekkel szolgált arról, hogy a többéves tervek keretében folytatott regionális együttműködés hogyan működik a gyakorlatban. Megmutatta, hogy az általánosan elterjedt nézet szerint a többéves tervek biztosítják a regionális együttműködés lehetővé tételéhez szükséges jogi keretet. Az északnyugati vizekkel foglalkozó tanácsadó testület és a HTMGB tagjai például pozitívan vélekedtek az érdekelt felek közötti együttműködés fokozódásáról[30]. Idővel a közös ajánlások fokozatosan egyre több technikai bizonyítékot és gyakorlati ismereteket, valamint a tengeri medencékre vonatkozó egyedi intézkedéseket tartalmaztak. A tagállamok regionális csoportjai számára is előnyös lehet az érdekelt felek és a tudósok nagyobb mértékű bevonása. Ebben az értelemben a közös halászati politikáról szóló 2024. évi jelentésben[31] bejelentett halászati és óceánügyi paktum felszólítja a tagállamokat, hogy valamennyi érdekelt fél és általánosságban véve a társadalom érdekében érjenek el előrehaladást a közös halászati politikai irányítása terén.

7. TÁRSADALMI-GAZDASÁGI FEJLEMÉNYEK

[30] HTMGB két tagja válaszolt az érdekelt felekkel folytatott konzultációra.

[31] A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak – A fenntartható uniós halászat: az aktuális helyzet és a 2025-re vonatkozó iránymutatások (COM/2024/235 final).

7.1. ÉSZAKI-TENGER

A HTMGB uniós halászflottáról szóló 2023. évi éves gazdasági jelentése[32] alapján egyetlen tagállami flotta sem függ teljes mértékben a régiótól halászati tevékenysége tekintetében. A kirakodások értéke alapján az Északi-tenger és az Atlanti-óceán keleti része kulcsfontosságú halászati régió Dánia (az összes kirakodás 86 %-a), Hollandia (83 %), Németország (61 %), Svédország (70 %) és Belgium (32 %) számára.

7.2. ÉSZAKNYUGATI VIZEK (NWW)

A HTMGB jelentése szerint a kirakodások értéke alapján az északnyugati vizeken a francia és az ír halászatok esetében a legnagyobb a kirakodás szintje. A régióban azonban Írországban a legmagasabb a régióból származó nemzeti kirakodott érték (90 %), ami azt jelzi, hogy Írország nagymértékben függ ettől a területtől (a tengeren töltött napok 97 %-ára ezeken a vizeken kerül sor). Belgium (54 %) és Franciaország (29 %) szintén nagymértékben függ a területtől a tengeren töltött napok tekintetében. Bár Írország és Belgium függése magas, a halászat legnagyobb részéért Franciaország és Írország felelős.

7.3. DÉLNYUGATI VIZEK (SWW)

A HTMGB jelentése szerint a régióban működő fő flották a spanyol, a francia és a portugál flotta voltak. Ezeken kívül 2021-ben további hat uniós flotta működött a régióban: Belgium, Németország, Dánia, Írország, Litvánia és Hollandia flottája, azonban ezek halászati tevékenysége a régióban korlátozott volt (e tagállamok teljes részesedése 0,16 % volt, a kirakodott mennyiségek értékben 1,12 %-ot, súlyban pedig 2,23 %-ot tettek ki a régiós összértékből). A kirakodások értéke alapján Spanyolország termelte ki a legtöbbet a régióból, ezt követi Portugália, majd Franciaország. Spanyolországban a legnagyobb a régióból származó nemzeti kirakodott súly (51 %), ezt követi Portugália (32 %) és Franciaország (15 %). Portugália függ leginkább ezektől a vizektől: a portugál flotta tevékenységeinek 98 %-a a délnyugati vizekre irányul, ami a kirakodott fogások teljes értékének 85 %-át, illetve teljes súlyának 82 %-át adja.

8. AZ ÉSZAKI-TENGERRE ÉS A NYUGATI VIZEKRE VONATKOZÓ TÖBBÉVES TERVEK ÉS A MÉLYTENGERI ÁLLOMÁNYOKHOZ VALÓ HOZZÁFÉRÉSRŐL SZÓLÓ RENDELET ÁLTAL A BIZOTTSÁG RÉSZÉRE ADOTT FELHATALMAZÁSOK

Az Északi-tengerre és a nyugati vizekre vonatkozó többéves tervek felhatalmazzák a Bizottságot arra, hogy a többéves tervek hatálya alá tartozó célállományokra vonatkozó felhatalmazáson alapuló rendeleteket fogadjon el az állományok földrajzi eloszlásának változásait követően (az

[32] Halászati Tudományos, Műszaki és Gazdasági Bizottság (HTMGB) – The 2023 annual Economic Report on the EU Fishing Fleet (STECF 23–07), Prellezo, R., Sabatella, E., Virtanen, J., Tardy Martorell, M. és Guillen, J. szerkesztő(k), az Európai Unió Kiadóhivatala, Luxembourg, 2023, https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC135182.

Északi-tengerre és a nyugati vizekre vonatkozó többéves tervek 1. cikkének (1) bekezdése), továbbá a korrekciós intézkedések (a többéves tervek 8. cikke), a technikai intézkedések (a többéves tervek 9. cikke), a kirakodási kötelezettség végrehajtása (az Északi-tengerre vonatkozó többéves terv 11. cikke és a nyugati vizekre vonatkozó többéves terv 13. cikke), valamint az érintett tagállamok flottáinak összkapacitására vonatkozó korlátozások kapcsán (a nyugati vizekre vonatkozó többéves terv 14. cikkének (2) bekezdése).

A Bizottság mindeddig nem élt ezekkel a felhatalmazásokkal, kivéve a kirakodási kötelezettség végrehajtását. A technikai intézkedések tekintetében a felhatalmazás helyébe 2019 óta a technikai intézkedésekről szóló rendelet 15. cikkében meghatározott konkrétabb felhatalmazás lépett. A kirakodási kötelezettség végrehajtását illetően a Bizottság nyolc felhatalmazáson alapuló rendeletet fogadott el az Északi-tengerre vonatkozó többéves terv keretében, kilencet pedig a nyugati vizekre vonatkozó többéves terv keretében.

A mélytengeri állományokhoz való hozzáférésről szóló rendelet (9. cikk (7) bekezdés) felhatalmazza a Bizottságot a veszélyeztetett tengeri ökoszisztémák indikátorfajai jegyzékének módosítására. Azonban mindezidáig a Bizottság nem élt ezzel a felhatalmazással.

9. RÖVIDÍTÉSEK

TT: Tanácsadó testület

KHP: Közös halászati politika

CNPMEM: Comité National des Pêches Maritimes et des Élevages Marins

FMFH: A maximális fenntartható hozamnak megfelelő halászati mortalitás

ICES: Nemzetközi Tengerkutatási Tanács

TCs: Tagállami csoport

TÉT: Többéves terv

MFH: Maximális fenntartható hozam

NWW: Északnyugati vizek

NWWAC: Az északnyugati vizekkel foglalkozó tanácsadó testület

SSB: Szaporodóképes állomány biomasszája

HTMGB: Halászati Tudományos, Műszaki és Gazdasági Bizottság

SWW: Délnyugati vizek

SWWAC: A délnyugati vizekkel foglalkozó tanácsadó testület

TAC: Teljes kifogható mennyiség